

köszöni varázsát. Bruno Paul mesterien rendezte ezt a kiállítást. Orrefors üvegei mellett felsorakoztatta néhány tehetséges német iparművész fűjt üvegeit is, és egy külön szobát csupa izzóból állított össze szemkápráztatón. De legtöbb figyelmet a régi német üveghutáknak szenteltek. Josephinenhütte, Thüringia és egyéb üvegecentrumok régi mesterdinasztái mutatták be itt tudásukat. Bizony sok már köztük az, akinek vásári tevékenységét megfertőzte az amerikaiak ízlése. A vízfejű üvegnégyek mint izzólámpák sok nézőnek nem tetszettek, bár vagonszám vásárolják a yankee-k. Hanem a könnyű, furesa kis állatok és a nagy, nemesformájú serlegek, virágpoharak, melyek vastag üvegasztalokon szikráztatták felületükön a fényt, ennek a kedves anyagnak el nem múlt szépségét hirdették.

NÉMETEK ÉS FRANCIÁK. Loearno szelleme, ha nehezen is, de kezdli megszállni az iparművészet intéző köreit. Már nagy titokban tárgyalások folynak arról, hogy a német iparművészek egy csoportja Párizsban is kiállítsa műveit. Sőt úgy volt, hogy ez még ez év tavaszán meglesz, a francia iparművészek Grand Palaisban rendezendő kiállításán. De utóbb elhalasztódott 1930-ra. Ugyanakkor pedig Párizsban tartott tanácskozásokon felújítani próbálják a »kiállítások nemzetközi bizottságát.« Ezt a régi, még 1912-ben létrehozott egyesülést a háború robbantotta szét. Bár még nem sikerült új életre szólitani, egy ponton máris van eredménye. Nevezetesen abban, hogy a kölni 1932-es nagy kiállítást, melynek »Die neue Zeit« lesz a címe, nemzetközinek ismerték el. Ez is biztató jel.

MUZEÁLIS ÜGYEK

NÉPIES MAGYAR HIMZÉSEK KIÁLLITÁSA. Az O. M. Iparművészeti múzeum ismét textilkiállítást rendezett, mégpedig ezúttal a hazai népies himzésekből. A múzeum 1918. évi úrihímzés-kiállítása óta voltak ugyan már népművészeti, különösen népies himzés-kiállítások az Iparművészeti Múzeumban — Wolfner Gyula, Balassa Istváné, az Izabella-egylet himzés-gyűjteményel stb. —, de a múzeumnak igen értékes népies himzésel a maguk teljességében kiállítva még nem voltak. A gyűjtemény újabb jelentékenyen gyarapodott, különösen az Iparművészeti Társulattól átvett gazdag anyaggal. A különféle technikák ismerete, a darabok keletkezési helyének és korának szabatos meghatározása az utolsó évek tudományos feldolgozása alapján sokat változott és haladt. A népművészet ennek a legjellegzetesebb ágának különös aktualitást kölcsönöz a mult őszszel Prágában megtartott nemzetközi népművészeti kongresszus és az ezzel kapcsolatosan tervezett nemzetközi népművészeti kiállítás. Általában úgy a szakemberek, mint a nagyközönség figyelve világ-

szerte fokozódó mértékben fordul a népművészet felé és hisszük, hogy az Iparművészeti Múzeum népművészeti kiállítása nagy érdeklődésre számíthat. A kiállítást, mely jan. 20-án nyílt meg, dr. L a y e r Károly, az Iparművészeti Múzeum igazgatójára rendezte kiváló szakismerettel és ízléssel.

AZ O. M. GYŰJTEMÉNYEGYETEM ÚJ FŐIGAZGATÓJA. A nemzeti nagy közgyűjteményeinkről alkotott 1922. évi XIX. t.-c. akként rendelkezik, hogy a Nemzeti, Szépművészeti és Iparművészeti Múzeumot, valamint több más kulturális intézményt magában foglaló O. M. Gyűjteményegyetem ügyvezető alelnöki tisztjét két évenként váltakozva viselik a főigazgatók. Csánki Dezső, Hóman Bálint és Petrovics Elek után most az Iparművészeti Múzeum főigazgatójára került a sor. Végh Gyula a Gyűjteményegyetem alelnökségét január 8-án az Akadémiában megtartott ünnepélyes ülés keretében vette át. Megnyitó beszédében hangsúlyozta múzeumainknak kulturális fontosságát, de megállapította azt is, hogy a régi, bevált intézményekben rejlő tőkét csak úgy lehet hasznosan kamatoztatni, ha a fejlesztésükhöz szükséges anyag eszközök rendelkezésükre állanak és ha a rokoncélokat szolgáló társadalmi szervekkel és gyűjtőink lelkes gárdájával fennálló kapcsolataikat fenn tartják és kimélyítik.

SZAKIRODALOM

INNEN-DEKORATION. A darmstadti hírneves kiadóknak, Alexander Kochnak kitűnő folyóirata most kezdli negyvenedik évfolyamát. Az arany középponton halad ez a komoly szakavatottsággal és nemes ízléssel szerkesztett, a lakásművészet terén vezető szerepet betöltő folyóirat, mert nem zárkózik el a reformtörekvések elől, de nem fogad el kritikátlanul mindent, csak azért mert új. Ápolja a tradíciót, de nem ad teret az eklektikusoknak, a régi dolgok szolgái másolóinak. Fegyelmezett ízlést és művészi tehetséget követel azoktól, akiknek alkotásait közli s ezért hasábjain színe-javát találjuk annak, amit a jelenkor leghivatottabb mesterrel a lakásművészet terén alkotnak. Magas színvonalú cikkekkel sokféle okulásra meríthet az, akinek érzéke van a lakáskultúra iránt.

PAUL KERSTEN UND PAUL KLEIN: Vierzig neuzeitliche Entwürfe für künstlerische Bucheinbände. W. Knapp kiadása, Halle (S.). 1902-ben jelent meg és szakkörök osztatlan elismerését érdemelte ki Paul Kerstennek Moderne Bucheinbände című műve. Azóta nagy idő telt el és nagy átalakuláson ment át nem csupán a könyvkötészet művészete, hanem az iparművészet egyéb ágait is ma másképpen ítélik meg, mint a szeccszívó évelhen. Az Entnüchterungs-áramlat, mely túlzásalban

a Los vom Ornament jelszóval sutba akart dobni mindent, ami díszítménynek mondható, ma már higgadtabb követeléseket támaszt s engedelményl szemmel láthatóan mindszélesb körökre terjednek. A most megjelent műnek 40 lapja példákat mutat arra, hogy miként lehet kéziaranyozással, illetve vaknyomással könyvtáblákat a jó ízlésnek megfelelően úgyszólván kizáróan egyenes vonalakkal tetszetősen díszíteni. Levél, virág, állati motívum nem szerepel ezeknek a könyvtábláknak díszítésében, ellenben nagy súlyt vetnek a szerzők a könyvtábla felületének lezárt és szabad területeinek helyes arányaira és a könyvelemek újszerű, ötletes elrendezésére. Az érdekelte köröknek figyelmébe ajánljuk a két elismert jeles szakember új művét. Ára 9.80 márka.

HEINZ UND BODO RASCH: WIE BAUEN? 1929. Kötve 9 márka. Dr. F. Wedekind & Comp. kiadása Stuttgart. Ennek a könyvnek első kiadása az 1927. évi stuttgarti kiállítás alkalmával jelent meg. Már három hónap alatt elkapkodták a mű minden példányát és most egészen új szöveggel és 600-nál több új képpel jelent meg az új kiadás. Ez a körülmény egymaga bizonyítja egyrészt, hogy még rohamosan fejlődik a modern építőipar. Új építőanyagokat gyártó, szellemesen megszerkesztett gépek és technikai eljárások eddig nem ismert és lehetetlennek gondolt lehetőségeket teremtettek. Hogy csak egy-két példát említsünk: a 60 méter átmérőjű lipsei új vásáresarnoknak az új szivattyúzó eljárással készült betonkupolája csupán 6 centiméter vastag! Az új áruházak vashetonpillérei 10 méternyi távolságban egymástól tartják az óriási épületek egész súlyát! Érdekesekek a víz nélkül való építkezéssel, az ú. n. szárazmontage-zsal elért újabb eredmények és az üvegnek, mint építőanyagának, egyre gyakoribb alkalmazása építési módoknál. Nemesak az építészettel hivatalosan foglalkozó szakembernek tanulságos olvasmányt és szemléltető anyagot nyújt a Rasch testvérek legújabb műve, hanem minden intelligens ember is, aki a páratlanul neklendülő építőipar új vívmányaiba és eredményeibe betekinteni kíván, alapos tájékozódást méríthet az eleven stílusban megírt és gazdagon illusztrált tartalmas könyvből.

EUGEN EHMANN: FRESKEN. Dr. Fritz Wedekind & Co. kiadása, Stuttgart. Egy komoly tudású és a festészet magasabbrendű feladataira hivatott jeles művész újabb munkásságába pillanthatunk bele, ha végiglapozzuk a F. Durach által közzéadott és magyarázataival ellátott 60 lapot, mely E. Ehmann-nak, az építésznek 1923 óta készült vázlatait és megvalósult freskóinak jó reprodukcióit foglalja magában. A középkor nagy freskóművészeinek nemes áhítata csillan meg az átszellemült, vagy érzéseket, indulatokat kifejező alakokon és a nagy képfelületek és az egyes csoportok kiegyensúlyozott kompozíciója a jelenkor legjava monumentális festőinek sorába állítja Ehmant.

Alkotásainak mindegyike szemmel láthatóan kifejezője a jelenkor érzésvilágának, modernnek a szó legjobb értelmében, de menten minden túlzástól. Mesteri módon egyezetteti össze a Szépség és az Igazság követelményeit. A szemnek tetszők alakjainak lágy mozdulatai, de egyben jellemzően s ennél fogva könnyen érthetően fejezik ki azt, amit mesterük velők érzékeltetni akart. A murális festészet kedvelői és művelői nagy gyönyörűséggel forgathatják Ehmann művének lapjait. Ára kötve 10 márka.

BRUNO V. SANDEN: TIERE. H. Fink kiadása, Stuttgart. A művész, aki most először szerepel a nyilvánosság előtt mint grafikus, kiváló szobrász; finom érzéssel stillizált állatplasztikáival igen becsült nevet vívott ki magának a német szobrászművészek között. Éles megfigyelőképessége és szuverén rajztudása élő állatokról készült vázlatait nagyértékűekké avatják úgy, hogy grafikai kvalitásával mellett jól használható segéd-eszköznek is bevállik. Jóllehet a vázlatok friss benyomásokat közvetítenek, rajzuk oly határozott és biztos, hogy még a pillanatnyi fényképfelvételnél is jobban jellemzik az egyes állatok mozdulatait. A esinos mappába foglalt és jórésztben a maeskák családjához tartozó nagy ragadozókat ábrázoló 40 kép ára 10 márka.

HEINRICH TESSENOW: Hausbau und dergleichen. Berlin, Bruno Cassirer kiadása. Ára 12 márka. — A hírneves német építész e legújabb műve a szociális törekvések jegyében fogant meg. A szerény viszonyok közé szorult középosztály, a kispolgár és a munkás mai igényeinek és viszonyainak megfelelő házak, lakások és ezek berendezésére ad bevált, jó példákat. Megmutatja, hogy az olcsóság és az egyszerűség együtt járhat a nemesebb ízléssel és a művészi érzék követelményeivel. Ebből látnivaló, hogy nagyon időszerű a szociális célzatú építkezések, a munkástelepek és a családi házak építésére alakult szövetségek korában Tessenow műve. Sok képet és a szerzőnek több tanulságos értekezését foglalja magában a kiváló ízléssel készült könyv, melyet szívesen ajánlunk a magyar közönség figyelmébe.

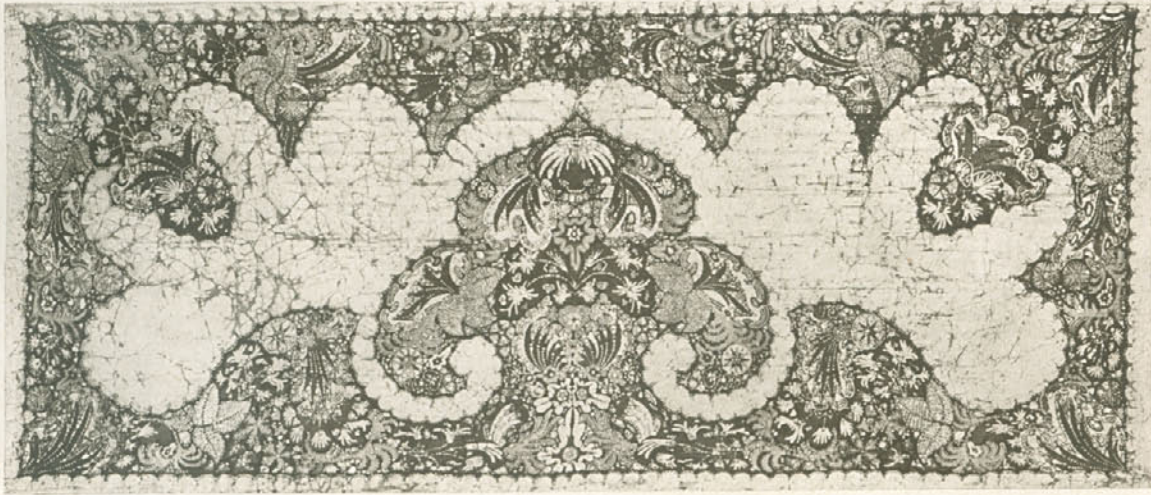
SCHMITZ: DER SCHÖNE WOHNRAUM. E. Wasmuth kiadása, Berlin. Ára vászonkötésben 12 márka. Az utolsó két évszázad lakóhelyiségeinek és berendezésüknek fejlődése tárul elénk abban 99 művészi képben, melyet Schmitz nagy gondal válogatott össze, hogy muzeális gyűjteményeket, főúrl paloták, kastélyok, valamint egyszerű, de művészi polgári lakások egyes helyiségeit teljes berendezésükkel együtt bemutasson. Legmegkapóbb a szoros egység, amely a helyiség architektónikus kiképzése, a bútorok, függönyök, esillárok, képek és a berendezés sokféle egyéb tárgyát csodásan összhangzó melódiába foglalja, melynek akkordjai hangulatot ébresztenek a néző lelkében, hogy szinte

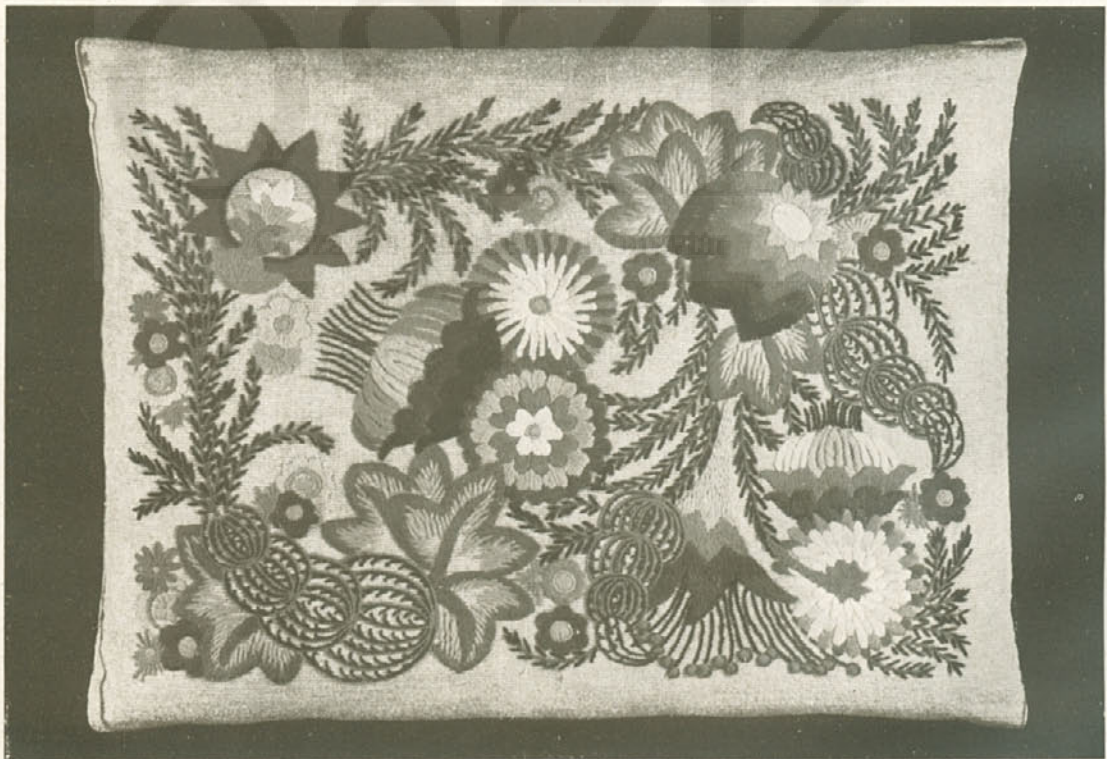
Megyer Meyer Antal: Iratszekrény. Részült a székeslővárosi iparrajziskola faipari műhelyében. — Aktenschrank. Ausführung Tischlerwerkstätte der Hauptstädtischen Gewerbezeichenschule Budapest. — Secrétaire. Exécuté à l'école municipale d'art appliqué Budapest.

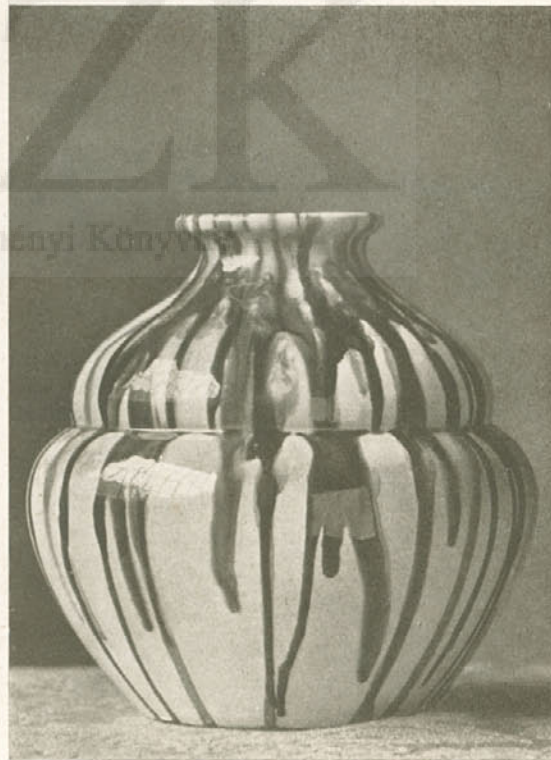
A székesfővárosi iparrajziskola karácsonyi kiállításából. Gyöntatószek. Készült a ferézvárosi templom részére. Tervezte Bentheim Artúr. A kiállítás egyik részlete. — Beichtstuhl. Eine Ecke der Weihnachtsausstellung der Hauptstädtischen Gewerbezeichenschule Budapest. — Confessional. Exposition de Noël de l'école municipale d'art appliqué Budapest.

A székesfővárosi iparrajziskola karácsonyi kiállításából. Batik sál. Készült a textilosztályban, Tanár Lakatos Artúr. Serleg, szentelő és szentségtartó. Készült az ötvösosztályban, Tanár Tóth Gyula. — Schülerarbeiten der Hauptstädtischen Gewerbezeichenschule Budapest. — Objets exécutés par les élèves de l'école municipale d'art appliqué Budapest.

A székesfővárosi iparrajziskola karácsonyi kiállításából. Hímzett párnák. Készültek Lakatos Artúr tanár vezetésével a textilosztályban. — Stickerarbeiten der Hauptstädtischen Gewerbezelehschule Budapest. — Broderies exécutées par les élèves de l'école municipale d'art appliqué Budapest.

A székesfővárosi Iparrajziskola karácsonyi kiállításából. Majolika disztárgyak. Készültek a kerámiát osztályban. Tanár Vértés Rezső. — Schülerarbeiten der Hauptstädtischen Gewerbezeichenschule Budapest. — Objets en faïence exécutés par les élèves de l'école municipale d'art appliqué Budapest.

Szemelvények H. Schmitz »Der schöne Wohnraum« c. művéből. E. Grey: Dauber ebédlő. Guthrie: Egy kis skót ház ebédlője. — Illustrationsproben aus H. Schmitz's »Der schöne Wohnraum«. — Illustration du livre »Der schöne Wohnraum« par M. Schmitz.

Dr. Hollaender Béláné; Selyemmel hímzett faldisz. — Seidener gestickter Wandbehang. — Tapisserte en soie brodée.

Gara Arnold: Máz felett festett porcellánkészlet egyes darabjai. Kobalt és arany. — Teile eines Porzellanservices. Über-
glasurmalerei. Kobalt und Gold. — Service en porcelaine; bleu et or.

halljuk az üvegburák alá állított zenélő órák zengését és érezzük az almáriomokból áradó levendulaillatot.

A hanyatló barokk-kor néhány jellemző példájának szemléltetése után különös szeretettel foglalkozik a szóbanforgó mű a klasszicizmus és az ú. n. Biedermeier-idők lakáskultúrájával, tehát az 1700 és 1830 közé eső évek alkotásaival. Majd a XIX. század második felének immár műtörténelmivé vált korszakának törekvéseire és tévedéseire mutat rá, hogy végül néhány jellemző példát mutasson a legújabb évek és most élő lakásművészek műveiből.

A kifogástalan nyomdai technikával készült képeket kísérő szövegben a szerző szellemesen esetenként a művészi formanyelv átalakulásának politikai, szociális és technikai okait s így kultúr-történeli háttér elé állítja a lakásberendezések fejlődéséről szóló fejtegetéseit. Élvezettel és okulva fogja lapozni és olvasni mindenki Schmitz művét, ha attól mélyebb bepillantást vár a stílusfejlődést mozgató erők kohójába.

AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KÖRÉBŐL

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT VÁLASZTMÁNYA 1929. évi február hó 4-én ülést tartott Szablya-Frischauf Ferenc elnöklésével. Jelen vannak: Seenger Béla alelnök, Benkhard Ágoston, Bodon Károly, Bodonyi Jenő, F. Kovács Erzsébet, Grabovický Leon, dr. Gulden Gyula, Sz. Gyenes Lajos, Hauswirth Ödön, Horváth Béla, Hosszú István, Kulesár Sándor, Lakatos Artúr, Ligeti Miklós, Mátrai Lajos, Muhits Sándor, Nagy Antal, dr. Paehér Béla, Schöber József, Szablya János, Szabó Rezső, Teles Ede vál. tagok és Györgyi Kálmán igazgató.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére F. Kovács Erzsébetet kéri fel s jelenti, hogy dr. Hüttl Dezső, Gaul Károly, Kóródy György, Majoros Károly, Menyhért Miklós és dr. Szalai Emil kimentették távollmaradásukat.

Igazgató jelenti: a) hogy az idegenforgalmi emléktárgyak pályázatának költségeire a kereskedelemügyi miniszter 3000 pengőt utalt ki, továbbá, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 200 pengővel járult hozzá a pályázathoz.

Jelenti továbbá, hogy 118 pályázótól 631 pályamű érkezett be. A kereskedelemügyi miniszter a bírálóbizottságba Csák Viktor igazgatót és F. Kovács Erzsébet tanárt küldte ki. Felkéri a választmányt, hogy a bírálóbizottságot alakítsa meg.

A választmány elhatározza, hogy a bírálóbizottságba meghívja Bánlaky Andrást, a Dunabizottság igazgatóját, Kertész Jánost, a Kertész Tódor cég főnökét és

dr. Peller Imrét, az IBUSz igazgatóját. A választmány részéről felkéri Szablya-Frischauf Ferenc alelnököt, Teles Edét, Nádler Róbertet, dr. Paehér Bélát és Schöber Józsefet.

b) A filadelfiai kiállítás alkalmából egyik kiállító ellen indított per egységgel végződött, amennyiben a nevezett cég sajnálkozását fejezte ki a kiállítás tartama alatt a Társulattal szemben tanúsított magatartása felett s jutalék-tartozása fejében 1000 pengőt fizetett a kiállítási alapnak.

c) Az áll. elemi iskoláknak és tanítóknak az iparművészeti múzeumban november havában rendezett kiállítása alkalmából a választmány több tagja megtekintette a kiállítást s sajnálattal állapította meg, hogy a leányiskolák, valamint a tanítónők által kiállított kézimunkák között sok igen alacsony színvonalú volt, sőt akadt köztük jóízűbe ütkező munka is. Ezért a Társulat elnöksége a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez részletesen megokolt felterjesztést intézett, melyben kifejtette a kézimunkatanítás sürgős reformjának, valamint a tanítónők kézimunkában való továbbképzésének szükségességét.

A választmány helyesléssel fogadja a bejelentést.

d) Igazgató jelenti, hogy a Magyar Iparművészet szerkesztősége a lefolyt évben hat füzetet adott ki, ami számottevő haladást jelent a lapnak az előző években volt terjedelméhez képest. Noha a lap költségel majdnem egészen felemésztették a tagsági díjakból befolyt jövedelmet, a lap gazdag illusztrálása csak úgy vált lehetővé, hogy a folyóirat több barátja is hozzájárult a színes mellékletek költségéhez.

Tudomásul szolgál.

e) A m. kir. pénzügyigazgatóság felkérte a Társulatot, hogy egyes iparművészek nevét és eddigi kereseti adóját feltüntető névjegyzéket vizsgálja át, egészítse ki és amennyiben a kimutatott adóösszegek nem volnának az illetők tényleges kereseti viszonyainak megfelelők, a Társulat megokolt megjegyzéseit jegyezze fel. Az elnökség a Magyar Iparművészek Testületének és a Magyar Iparművészek Orsz. Egyesületének kiküldöttével megtartott közös tanácskozás nyomán velük abban állapodott meg, hogy a felhívásnak nem tehet eleget, mert nincs módja abban, hogy az egyes iparművészek kereseti viszonyaita betekintessen.

A választmány a jelentést helyesléssel tudomásul veszi.

f) A karácsonyi kiállítás eredménye — jóllehet nem felelt meg teljesen a várakozásoknak — jóval felülmúlta az előző években elért forgalmat. Résztvett 112 kiállító. Az eladások révén befolyt összeg 11.365 pengő s a fizető látogatók száma meghaladja az 1600-at. Ezekon kívül a Társulat több száz tagja fordult meg a kiállításon. Január havában Jaschik Álmos tanár növendékei rendeztek Farsangi kiállítás címen igen érdekes és a maga nemében páratlan kiállítást farsangi vonatkozású plakátokból,